

Брой 5.

У Земуну 31. Марта 1856.

Година I.

Овај листъ излази сваке Суботе, а цена му е на годину 4 форинта, на полу године 2 форинта ср. безъ поштарине; поштанска такса износи на 6 месецъ 30 кр. ср. Пренумерирати се може у Аустрији кодъ сваке поште или познати наши скупители или управо кодъ издателя у плаћенимъ писмама, а у Кнежевини Србије у главној књижари Велимира Валожића у Београду. За огласе плаћа се за редъ 3 кр. ср.

Тестаментъ.

(Преводъ)

Певајући и звиждукајући сеђаше едно после подне обућаръ Карлъ на својој тронској столицы; брзо му е посао изъ руке излазио. Али се е онъ и предао быо за посломъ своимъ свойски тако, да е милина была гледати га, како весело шие и куцајући чекићемъ посао свой дотеруе; текъ кадикадъ е крозъ чиста окна маленѡга прозора свога прелетајућий погледъ на сокакъ и на мимопролазеће управио. Могло е око четирь сата быти, кадъ е онъ сусѣда свога, сапунара Фридриха, кой е управо сирѡу нѣга обитавао, брзымъ коракомъ изъ куће изишавша и преко сокака къ нѣму упутивша се, опазіо. „Но, шта ће опетъ садъ быти!“ рекне у себи, „баба му е іоштъ болестна; она ће га заиста горко да напати. Чини ми се, ево га овамо управо къ мени.“

Бледъ и смућенъ уђе Фридрихъ у собицу обућарову тако, да га е овај зачуђено запытао: „Шта ти е? Ты изгледашъ садъ, башъ као преступникъ, комъ самртну пресуду читаю; шта ти е, да ти ние Маргарета —“ „Умрла е!“ изнемоглымъ гласомъ пресече му сапунаръ речъ. „Умрла е дакле! на шта си се тако покунио. Благодари Богу, што е одномъ већъ и себе и тебе избавила! Или ти е одиста башъ грло жао за нѡмъ?“ „Што се жалости за моіомъ сада већъ — покойномъ Маргаретомъ тиче, ты знашь, да

бу я у станю быти ню надвладати, али — али —“ „Но, па шта е? Слободно говори, та мы смо овде сами!“

„Ты знашь,“ поведе Фридрихъ речъ, почемъ неколико минута у ѣтанію протекоше, „ты знашь, да е наше иманѣ скоро цело собственостъ мое же не — я самъ е збогъ тога и узео — она ме е увекъ обнадеждавала, да ће тестаментъ у мою ползу направити, особито одкако се поболела; а ето сада пре по сата умре, а тестаментъ ни одъ корова, па ѣ садъ на мою велику жалостъ морати гледати, како ће наслѣдници са смеіомъ, кои су и тако већъ по себи богати люди, иманѣ мое да деле; мени пакъ найвише да остане кућа, и то ако се посао добро сврши.“

„Зна ли іоштъ ко, да е она умрла?“ размишљавајући запыта обућаръ. „Незна“ быяше одговоръ, „осимъ мене и тебе нико више; она и сада іоштъ лежи у кревету, као што е лежала; у кући немамо ни кога; лѣкаръ долази само изъ ютра, и данасъ ми башъ каза, да смрътъ іоштъ ние близу. Я самъ истина, што е годъ новаца было, на страну спреміо, али на не срећу мою, и нѣи садъ башъ у готовини нема много.“

„Добро, него съ остальымъ добрама,“ продужи Карлъ, „не може тако быти, а ни съ облигацијама; оне су кодъ суда у протоколъ заведене — твой е Маргарета предосторожна была. Мора се дакле гледати, да се садъ томе на другій начинъ помогне!“

„Есть, ал' како? Можеш' ли ты садъ ню, кой е већъ умрла, оживити, да тестаментъ направи, и да мене наслѣдникомъ учини?“

„То не, а то нећемо чинити све да бы башъ мо-
гли, него слушай! Чекай ты јоштъ два сата, докъ се
смркне; па онда отиди къ судји и кажи му, да ти е
жена болестна и да оће тестаментъ да прави; и умо-
ли га нека поита, да съ нужнымъ лицама дође и да
напише.“

„Али?“

„Остави ме да изговоримъ! Међутимъ ћемо покой-
ницу у ваятъ пренети, я ћу обући нѣне альине, лећи
ћу у креветъ, и судијама ћу на нѣова питаня одгово-
ре давати, сигурно ако не болъ, а оно заиста тако,
као што бы Маргарета сама чинила. То ће текъ онда
нешто смешно быти!“

„Неће валяти тако, опазићеду превару, па —“

„Валяће дакако, ослони се само на мене! Иди садъ
кући, а кадъ се смркне, ето и мене.“

Тресући главомъ оде Фридрихъ. Међутимъ се о-
бућаръ лепо обрѣе, и чимъ се смркло, оде къ Фри-
дриху. Покойница лежаше јоштъ у кревету, кой е
завѣсама у виду комарника застртъ быо. Брзо буде мр-
тво тѣло у ваятъ пренешено. Карлъ навуче на себе
спаваћу кошулю покойнице, натуче велику капу нѣну
на главу, прелепи мелемъ на образъ, веже марамомъ
чело, и почне, чимъ е у креветъ легао, тако јукати,
пренемагати се, стениати и уздисати, да е самъ Фри-
дрихъ мислио, да свою покойну жену слуша.

„Садъ иди и побрини се, да господа што пре
дођу, еръ не бы самъ радъ быо, да овако на мртвач-
кой постели дуго лежимъ“ заповеди Карлъ, и Фри-
дрихъ узме путъ предасе. После едногъ сата уђе
строгий господинъ судја са своя два члена у собу.
„Ево овде у кревету лежи жена моя, коя васъ е по-
звала;“ рекне Фридрихъ и завѣсу одъ кревета мало
одшкрине. „Маргарета, дошла су господа!“

Стениањ и уздисај зачуше се изъ постели. „Она
моли,“ протолкова Фридрихъ, „да е врло много съ пи-
таняма необтерећавате; а и светлостъ јој умложава
болу!“ „Веруемо, то е тако обично, брзо ће све бы-
ти готово!“ одговори судја, „сигурно е јоштъ при
здоровой памети?“ „Есте, есте зацело, можете се о-
сведочити, него ипакъ неће моћи подписати!“ „Не-
мари ништа, оно ће већ силу свою имати!“

Почемъ е обичањ уводъ написанъ и Фридрихъ
уместо Маргерете свое на нужна питаня о имену,
годинама и т. д. одговорю, замоли га господинъ су-
дја, да изиђе изъ собе, будући законъ тако заповеда.
Съ куцаюћимъ срцемъ прислушкнвао е онъ на врати,
али ништа чути нисе могао, осимъ слабогъ, неясногъ
гласа, кой е овда онда са „Добро! Врло добро! По-
штено!“ одъ судје пресецањ быо.

После четвртъ сата изиђу господа изъ собе. „Ва-
ляна, честита жена,“ рекне судја, „можете слободно
задовольни быти, Фридрихъ!“ „Него будите при се-
би,“ привати речъ членъ еданъ, „она неће дуго; мо-
же быти јоштъ ноћасъ да ће већ свршити.“ „Напо-
следку кадъ было да было“ заключи другий членъ,
„текъ вы будите на опрезу!“ Съ „добру ноћ“ у-
путе се и оду господа судци своимъ путемъ.

„Све е добро!“ рекне обућаръ улазећемъ у со-
бу сапунару. „Чуо самъ одъ судје,“ одговори овај,
„него вере ти, како си наредю?“

„Заръ ты неможешъ чекати, докъ се тестаментъ
неотвори? Него дай да се таки покойница опетъ у
креветъ метне, па се после у жалостъ баца!“

Сутра у јутру пукне гласъ по вароши, да се са-
пунарова жена у еданъ сатъ по поноћи у вечностъ
преселила. „Тако самъ и самъ мислио!“ рекне судја.
— Покойница буде съ пристойномъ честью матери зе-
мљи предана и одъ удовца оплакана. А и Карлъ съ
присудствомъ своимъ у пратњи учини оригиналу сво-
ме последню почестъ.

Трехий данъ буде удоваць у судъ позванъ, да
последню волю преминувше саслуша. Тестаментъ се о-
твори и членъ еданъ почне читати:

„Рађено у Н . . . 18 . . . године, у присудству
предсѣдателя суда Ернста Вирца, и членова: Јохана
Херца и Франца Биндера.

Почемъ су предречена лица овдашнимъ сапуна-
ромъ Фридрихомъ Мунцомъ данасъ кући нѣговой до-
звана, да последню волю нѣгове, оногъ времена бо-
лестне супруге Маргарете, рођене Фрешль, саслуша-
мо, нашли смо се овде, и почемъ смо се осведочили,
да е завѣштателька истина опасно болестна, али у
осталомъ да е сасвимъ при здравой памети, нѣну по-
следню волю означавамо, као што слѣдуе:

Я, Маргарета, супруга Фридриха Мунца, овда-
шнѣгъ сапунара, за случай смрти мое наређуемъ слѣ-
дуюће:

1., За главногъ наслѣдника своколикогъ мртвогъ и
живогъ иманя мога опредѣлюемъ супруга мога Фри-
дриха Мунца, сапунара овдашнѣгъ.

2., Реченый наслѣдникъ дужанъ е слѣдуюћа за-
вѣштаня съ готовымъ новцемъ изплатити:

а.) цркви св. Леонхарда три стотине талира;

б.) мѣстномъ шпиталю три стотине талира;

в.) моме сусѣду, обућару Карлу Фре-
лиху, сиротомъ али честномъ и валянемъ
човеку едну иляду талира.

Да е ово ясно изговорена воля завѣштательке
подписуемо и потврђуемо званично и т. д.“

„Имате ли шта противъ тестаментѣ овогъ наве-
сти?“ Запыта судја сапунара. Истина е овај кодъ 2
точке при в., нешто тако, као „угурзусъ“ крозь зу-
бе промрмляо, али наравно ипакъ нисе никаква употре-
бленя чиню. И сами напраздно оставши рођаци покой-
нице нису такође ништа могли противъ законности те-
стаментѣ навести, и тако остане Фридрихъ, съ изу-
зеткомъ речены завѣштаня, неповређеный притажатель
целогъ иманя.

Прва нѣгова шетня, почемъ е већ стваръ са-
свимъ у своемъ реду была, была е къ Карлу. „Но ка-
ко ти се е допао тестаментъ?“ дочека га съ пита-
нѣмъ онај. „Архихуль еднѣ“ главио е одговоръ,
„заръ ты ниси могао дочекати, шта ти я дамъ, него
си и то морао изложити?“ „Видишь,“ рекне Карлъ
смеюћи се „я нисамъ хтео великодушнѣе твое у забу-
ну да доведемъ, а бадава да на мртвачкой постели
лежимъ, и да високославной господи судцима одгово-
ре даемъ, мислимъ да неможешъ тражити одъ мене.
Друга су пакъ завѣштаня была нужна зато, да съ
тимъ тестаментъ већу важностъ добѣе. На свакой на-
чинъ, ты имашъ съ чимъ задоволињ быти.“ Я и есамъ
задовольањ, а и ты да се уверишь, да я никакавъ
цимрѣя нисамъ, ево ти јоштъ садъ облигаціе твое, коя

«са три стотине талира на кућу твою интабулирана была; а пляду талира можеш од мене кренути кадъ оћешъ. Садъ пакъ, почемъ е цела стварь тако красно за рукомъ изпала, айдемо кодъ сокола — гостіонца — да се провеселимо!» „Е нека буде, као што рече, друже! Айдемо дакле кодъ сокола!“

Петъ светы тайпій.

(Новела.)

Кадъ су године 1813 побѣдоносне наше войске у Французку продрле, мене е посетила та несрећа, те самъ таки на границы ранѣнъ био, и то ме е на жалость препречило, те нисамъ побѣдномъ походу другога мои слѣдовати могао. Тако су ме донели у еданъ манастирь, одъ когъ е часть една у болницу преобраћена была.

Ранна моя ние опасна была, али ми е опетъ препитствовала, те нисамъ обиталиште мое оставити могао. Услужный лѣкаръ дао ми е собу, одъ кое су прозори у прекрасну манастирскую башту гледали. Са оне стране баште зеленила се романтическа долина, у кое се е средини прилично великій брежулякъ узвышавао.

Врѣ брежулька овога био е сенкомъ одъ высоки еловы дрвећа покривенъ, а ниже нѣга подалѣ лежало е гроблѣ, на комъ су прости гробови у редъ поставлѣни были, и кое е жителяма близу лежеће ту парохіе последнѣ прибѣжиште давало.

Спочетка ми е было неприятно, што самъ гроблѣ предъ очима имао, али самъ се съ томъ неприятности опетъ, ако самъ лепъ изгледъ уживати хтео, помирити морао: покоріо самъ се дакле неизмѣнности овой, и доцнѣ самъ у томе башъ задовољство нашао, што ми се е у почетку неприятнымъ чинило. Гроблѣ ми е то наскоро дало прилику, те самъ примѣчаніе едно учинити могао, кое е любопытство мое яко побудило и доцнѣ таквомъ одкровенію водило, кое се е унутрашнѣ жице срдца мога коснуло, и кое садъ саобщити желимъ.

Таки самъ іошъ прво вече примѣтїо, да е калуђеръ еданъ у гроблѣ дошао, и да се е тамо на гробу едноме до мркогъ мрака задржао; но то ми ние тада у очи пало, али кадъ се е истый калуђеръ и слѣдуюћегъ вечера опетъ тамо показао, и то свое посѣщаванѣ свакогъ вечера продужавао, мое се е вниманіе и любопытство до найвышегъ степена узбудило.

Я самъ већъ знао, да се манастирски калуђери у гробницу црковну сарапою, па самъ по томе држао, да калуђеръ тай, кога су ми вечерня посѣщаваня у очи падала, гробъ умршегъ кога сабрата свога не посѣщава.

Да любопытство мое успокоимъ, запытаѣ калуђера едного, кой ми е често друштво чинити обичествовао, незна ли онъ, ко е онай братъ нѣговъ, кой свакій данъ гроблѣ посѣщава.

„Знаѣ врло добро“ одговори ми отаць Хуго „то е каноникъ Етѣнъ.“

„Каноникъ?“

„Есть, онъ е пре био Домхеръ, па се одрекао прошле године парохіе и дошао е у нашъ манастирь. У В . . . , гди е парохію имао, проводіо е правый пустиническій животъ, скоро е увекъ био кодъ куће или у цркви, и съ никимъ саобраштая имао ние. Имао е едну собу, у кою осимъ нѣговогъ старогъ служителя, нико другій приступити могао ние. И при доласку нѣговомъ овамо, то е условіе поставіо, да осимъ истога служителя нико у ћелію нѣгову неприступи; па будући е за нашъ манастирь знамениту сумму новаца обезбѣдіо, одобріо е отаць игуманъ желю нѣгову. И овде се по вазданъ бави у соби своіой, и текъ што у вече остави исту, да на гроблѣ оде.“

„Па ко почива у ономъ гробу, кой онъ свакій данъ посѣщава?“

„Кадъ е овамо дошао, моліо е отца игумна за допуштєнѣ, да кости нѣвогъ единога и найсверднѣе люблѣногъ брата изъ гробнице у В . . . овамо пренети сме.“ „Я самъ се навикнуо на то — рекао е онъ — да се свакій данъ на гробу брата мога Богу молимъ,“ и отаць му е игуманъ то одобріо.“

„Оловный мртвачкій сандукъ буде наскоро донешєнъ, и почемъ е онъ међутимъ примѣтїо, да се гроблѣ одъ стражнѣ стране манастирске види, то е истый сандукъ дао тамо закопати и преселіо се у собу, одъ кое прозори у гроблѣ гледе.“

„Я самъ одма помисліо, да е онъ оловный сандукъ зато у гроблю закопати дао, што е брежулякъ, кой е сандукъ покривао, увекъ предъ очима своима имати желіо. Любопытство ме е побудило да на нѣга пазимъ, и тако самъ произнашао, да онъ по вазданъ кодъ прозора седи и на гробъ онай гледи.“ —

Я самъ съ найвећимъ вниманіемъ приповеданѣ духовника тога слушао, а онъ ме, као отресанъ и одъ света човекъ смеюћи се погледи.

„Етѣ, господинъ Ритмайстеръ,“ рекне онъ лукаво смешєнїи се, „да и вы неверуете, да у гробу томе почиваю кости брата нѣвогъ. Господинъ офицеръ! и подъ калуђерскомъ одећомъ наоде се често таковы срдца, коя су ватрепо любила, многи су одъ насъ провели младость свою у бурномъ времену, буна е и нѣи изъ нѣовы ћеліа, кои другіе нигда не бы у великій светъ дошли, изгонила, и тамо су имали прилику, пређе непознатый хучный нагонъ, женске, и друго коешта, што имъ е до тле непознато было, познати, и многи су одъ насъ, кои су пре у своимъ ћеліама задовољно живили, са растроннымъ духомъ у манастире се свое вратили. — Па и я самъ жалостну ту измену почувствовао,“ рекне отаць Хуго, — кога е смеюће се разположеніе блудећой смућености место уступило; — „могуће е, да ћу вамъ еданпутъ и я исторію срдца мога приповедити, али засада останимо при каноніку. Я бы се обкладіо, да не почиваю у ономъ гробу тамо па гроблю кости брата нѣвогъ.“

„И я самъ то одма помисліо,“ био е мой одговоръ, „али заръ никога овде нема, кой бы о прошлости нѣвогъ точнѣе изясненѣ дати могао?“ — „Нема,“ одговори калуђеръ. „Старый нѣговъ служитель неупушта се съ никимъ у разговоръ, а нама е игуманъ запретио, да са посѣщаванѣмъ нашимъ каноніка неузнемыврамамо; онъ съ нама нееде, а ћелію свою

само онда оставя, кадъ гробль посѣщава. У о-сталомъ неће онъ сиромѣ ни то іошъ за дуго про-дужавати моћи, ерѣ има на себи суву болестъ, а та болестъ нѣгова яко напредуе: онъ е већ неколико пута падао у креветъ, а то се е и юче догодило, па тешко да е и данасъ іошъ досадъ креветъ оставіо, а ето га ни на гроблю невидимо, премда е време нѣгове посѣте већ прошло.“

Погледао самъ на сатъ мой: отаць Хуго имао е право, ерѣ е иначе увекъ у то време каноникъ на гроблю быо, а садъ ние ни доцніе дошао, и мы смо наскоро дознали, да е онъ духовника едногъ ради исповести захтевао, и я самъ се тако у мислима до неко доба ноћи съ каноникомъ забавляо, ерѣ самъ осведоченъ быо, да самъ у нѣму однога одъ оны романтически обитателя манастирски нашао, кое е несрећа у ње-лію догнала. Я самъ тврдо веровао, да онај гробъ, кой самъ я съ мои прозора гледао, кости нѣгове не-кадашнѣ любезнице, покрива.

Я самъ хтео, чимъ ми іоле могуће буде, самъ со-бомъ гробъ тай посѣтити, и быо самъ врло любопы-танъ, да ключъ за повѣстницу обадва та срдца на-ђемъ.

Сутра данъ слѣдовала е смрът каноника.

Онъ е издануо кодъ прозора нѣговогъ, послед-њи погледъ нѣговъ почивао е на гробу, и игуманъ му е обећати морао, да ње га поредъ нѣговога бра-та саранити. — При последнѣмъ часу своје іошъ е старомъ служителю заповедіо, да оно, шта му е пре-дао, съ њиме заедно у сандукъ метне.

Игуманъ ми е сва ова обстоятелства саобштио, одъ нѣга самъ и то дознао, да е умираюћи каноникъ староме служителю своје кутію едну предао. Настоя-тель тай манастира, комъ самъ я сумню мою саоб-штио, быо е истога мнѣнія, и тако се сада любопыт-ство мое іошъ већма подражи. То се е исто дого-дило и кодъ отца Хуга, кой е наскоро средство из-нашао, да любопытство свое успокои; онъ е знао ключъ одъ њеіе каноникове набавити, и докъ се е старый служитель кодъ тѣла умршегъ господара сво-га Богу молю, онъ е исту отворіо. Я самъ истина дѣло отца тога за хуленя достойно држао, алъ самъ при свемъ томъ опетъ толико слабъ быо, те самъ по-зыву отца Хуга слѣдовао, кой ме е понудіо да пред-мете оне разсмотримъ, кои су у кутіи хранѣни были.

Тамо смо нашли еданъ рукопись и два начерта-на лика. Еданъ е одъ исты представляо едну мла-ду, едва четрнаестогодишню девойчицу. Никада іошъ нисамъ видіо тако дражестно и лепо лице, никада та-кову ватру у детинскомъ погледу, никада такову ми-локрвность и живость као у чертама те неописане ле-пе девойчице, или шта више тога детинскога лица, кога се е боя богатоблистаюћимъ се црнымъ вити-цама іошъ више узвышавала.

Другій ликъ, найпротивречивія противность пре-ма оное лепомъ образу, представляо е плаву суво-няву женску особу, бледо увело лице, са знаменито у оћи падаюћимъ трагомъ дуге и дубоке душевне боо-лѣ. — Опетъ се е на томе увенутомъ лицу еднолич-ность оногъ другогъ младостногъ серафимскогъ обра-за при првомъ погледу примѣтити могла.

Плава та женска могла е двадесетъ осамъ година имати, кадъ е начертана была. Приложеный рукопись

садржава у себи животоописаніе умрлога каноника и оногъ любезногъ сушества, на кога е гробу нѣговъ последний погледъ почивао.

Садржаніе истога саобштавамъ я вѣрно, слѣдую-ћи мислима и течаю речи самога покойнога страдал-ника.

I.

Я произлазимъ изъ едне одъ найстаріи породица Французке, али осимъ единогъ светлогъ наслова, ни-самъ я ништа више одъ мои праотаца наслѣдіо, ерѣ су и ови, као и већа часть французке аристокраціе, безумномъ разкошлуку при дворовима Лудвига XIV. и XV. имѣніе нѣово жертвовали, оно мало, што е іошъ остало, наслѣдіо е мой старіи братъ, а я, као после-рођеный сынъ, да се свѣтлость фамиліе изнова поди-гне, будемъ за свештенической редъ воспитанъ.

Одавши се спокойно опредѣленію моме ступимъ у заведеніе основано за будуће свештенике, па по-чемъ у срдцу моме нигди никакову светску желю, или буди какову тежню за светомъ имао нисамъ, то самъ са судбиномъ моіомъ савершено задоволянъ быо. Я самъ живіо само за науке, и кадъ самъ на будућность мою помислю, то ми се е увекъ иста указывала безъ и найманъ смесе светски радостій.

Боже мой! каковымъ преображанма неподлеже іошъ чувствованя човеческогъ срдца. Онда нисамъ я нигда ни на какову другу женску помислю до найвыше на витезкинѣ наши мученица, а опетъ е опредѣленіе мое было, да и я негда такову едну женску ватрено и ду-шевно любимъ. —

Печатакъ буне нашао ме е у наймирніемъ распо-ложенію духа, изъ когъ самъ пакъ наскоро одтргнутъ быти имао. Помамне чете узбуиногогъ народа тумара-ле су по свой земљи, да манастире и нѣова учили-штна заведенія освое. Посвуда су тражени аристокра-ти, па тако е и наше основаніе жертвомъ нѣове бе-сноће было. Я самъ срећно изъ заведенія утекао и хтео самъ у Вендее поитати; али е и то немогуће бы-ло, ерѣ е народъ све путове заузео. Дознао самъ, да су нарочито на мене кивни, што самъ я Маркизу Ри-омъ у нашемъ заведенію прибѣжиште прибавіо.

Прикріо самъ се у едномъ планинскомъ предѣлу, гди самъ кодъ едногъ угляра прибѣжиште нашао: ов-де самъ већ више дана провео, кадъ самъ едно ве-че изишавши у шетню гласъ пушке у шуми чуо. Я самъ се хтео сакрити, али една за чудо лепѣ четр-наестогодишняя девойчица притрчи къ мени и подигне плачући нѣне мале руке.

„Господине, за име Божіе, сакрите ме, мога су отца убили,“ рекне ми мала съ дрктаюћимъ гласомъ. Я е узмемъ за руку и обое поитамо близу ле-жехой колеби. Углярка, коя е сврхъ лепоте девойчице ове усхићена была, съ радости іой молѣну заштиту даде. Убице нису за нѣомъ у потеру ишли.

„Господине,“ плачући молила е доцніе, „допу-стите да се у шуми потражи, могуће е, да мой отаць іошъ живи.“ — Я одемъ са угляромъ у шуму, гди ми назови отца Естхере заиста іошъ жива нађемо, нападатели држали су га за мртвогъ, и задовольни съ новцемъ, кой су кодъ нѣга нашли, оставили су и побегшу малу безъ потери; нису предчувствовали.

да е она у халѣну нѣну знамениту сумму новаца ушла.

Умираюћи био е Юдей и путовао е за нѣговимъ одбегшимъ господаромъ, кодъ когъ е онъ пређе као управитель добара служио, и садъ жертвомъ вѣрности свое постао.

„Отаць, отаць мой!“ вѣцаюћи рекла е мала приближивши се умираюћемъ, кога смо мы у колебу унели.

„Дете мое!“ рекао е онъ, „я самъ истина то име кодъ тебе заслужио, али ти сада при последнѣмъ моме часу валя знати, да ты ниси моя кћи. Я самъ братъ твоє матере.“ —

Умираюћи упре на мене испитателанъ погледъ.

„Господине,“ после неколико секунди проговори, „цело ваше быће нис у сагласію съ вашомъ протачкомъ ношњомъ; вы немате никаковогъ узрока предъ умираюћимъ таити се. Я ћу спокойно умрети, ако ми вы име ваше кажете и обећате ми, да ћете дете ово къ нѣномъ отцу одвести. Я немогу спокойно умрети, докъ Естхеру безъ икаковогъ заштитителя оставлѣну видимъ. Господине утѣшите умираюћегъ, а я ћу вамъ судьбину овогъ сиротогъ девоичета саобштити.“

Казао самъ мое име. „Ваше ми е име познато,“ рекне управитель. „Утѣшено предаемъ я судьбу Естхере у руке ваше. Она е дете любви. Сестра е моя любила Маркиза Бормонтъ. Она е више времена была срећна, али доцнѣ морао е младићъ на путь отићи, ерѣ е отаць нѣговъ то у тайности хранѣно отношеніе открито и желіо видити, да се исто уништи.“

„Младый благородникъ заклео се е на вѣрности, а то е исто и юдейка учинила. Она е заклетву свою одржала, а онъ ю е погазио.“

„Сестра е моя наскоро затымъ умрла, како е дознала, да се е онъ у страной земљи оженіо. При нѣномъ последнѣмъ часу дала се крстити, и я самъ іой се морао заклети, да ћу я у томе случаю, ако не бы мала, коя е изъ призренія чести кодъ удалѣне сроднице едне была, до смрти нѣне дошла, исту доцнѣ крстити дати.“

„Я самъ се досада заклетве мое држао. Ишао самъ къ Маркизу, показао самъ му дете, онъ ми е

дао стотину франака, разирено баціо самъ повце на трагъ и удаліо самъ съ дететомъ заедно, и онъ пигда више за исто дете запытао нис. Само ме е срѣчна молба сестре мое могла на заклетву побудити, да ћу малу крстити дати, али почемъ е онако христіанскій стаць поступио, намисліо самъ я, да текъ онда Естхеру крстити дадемъ, ако бы она позднѣ христіанина кога любила и тай бы е узети хтео. Али садъ я видимъ, да заклетву мою испунити морамъ. Пустите Естхеру унутра.“

„Естхера, ты си кћи сестре мое и едного христіанина,“ рекне Юдей. „Овай господинъ одвести ћете къ отцу твоє. Естхера, я самъ лагао, кадъ самъ казао, да е вѣрозаконъ Мойсеа најбольи. Воля е твоє

покойне матере была, да ты христіанкомъ будешъ, ты се морашъ крстити дати. — Овай ћете Господинъ одвести къ твоє отцу, а међутимъ сматрай га за брата твога.“

Умираюћи нис могао више говорити, онъ е наскоро издауно, и сироче остало е садъ мени самое поверено; я самъ савъ трудъ обратіо на то, да е утѣшимъ. Чудне лепоте девоичица савила се е садъ са упутрашњомъ сестринскомъ любви око мене, и я самъ у краткомъ времену примѣтіо, да е оно чувство, кое се у срдиу моме развіяло, више нешто, него братинска наклонность, постало.

Я самъ био сасвимъ преображенъ; чувствования моя изображавала су се у сновима моима, ови су се хилядустручно преназначавали, али ми е ипакъ оскудѣвао ликъ

лепогъ детета. Видіо самъ Французску опетъ у миру, али нисамъ обитавао у заведенію училищномъ, него у красномъ едномъ дворцу као Естхере супругъ. Ови су се снови често повтаравали, и кадъ самъ у ютру Естхеру видіо, куцало е срце мое жестоко, и новъ некій светъ излазіо ми е предъ очи. Предузимао самъ о истинитомъ опредѣленію размышлявати, сравнявао самъ духовный чинъ са фамилярнымъ животомъ, и докъ самъ у оное неправилно, природи човеческой противоположено станѣ гледао, увиђао самъ у овоме хиляду начина истините и единствене среће човеческогъ живота.

Представляо самъ себи, какова бы морала то велика срећа бити, да люблѣнъ будемъ одъ едне та-

Наполеонъ III, царъ Французскій.

кове женске, какова ће своимъ временомъ Естхера бити, моя уображена сила противила се е опредѣленію моме, и я нисамъ могао ни о чемъ другомъ, до само о срећи мојој у любви мыслити, дуго самъ се борію, али све бадава, срце е моє побѣдило, ерѣ самъ я Естхеру любію.

Али она ние осеѣла чувствованя моя, она е у мене само нѣжногъ брата сматрала. — О, шта ме е труда стало, да се неиздамъ. Хтео самъ ограничити будућность мою, я самъ се рѣшио быо, да се нигда више у заведеніе невратимъ, хтео самъ съ Естхеромъ нѣномъ отцу отићи и побудити га, да ю онъ за нѣгово собствено дете призна; у случаю, ако онъ то учинити не бы хтео, хтео самъ е я у заведеніе воспитателно дати, и на свакой начинъ све на то употребити, да любовь нѣну задобіемъ. Надао самъ се да љу у томе успѣти, ерѣ се любовь и надежда у човеческомъ срдцу заедно развія.

Еданпутъ самъ сниваю, да се Богъ сбогъ любви моє люти, али то нисамъ могао веровати, ерѣ зашто бы се Богъ на оногъ човека лютио, кой само хоће да срећанъ буде; и опетъ наскоро дошао самъ у таково положеніе, да самъ веровати мораю, да е то тако. Непредосторожно дете назебе, и лежало е скоро као мртво, сва су се средства безуспѣшна видила, сирота девойчица борила се е скоро са смрти.

„Пріятелю! Брате! я љу умрети,“ рекла ми е тихо.

„Боже!“ клекнувши заплакао самъ се, „лютишъ ли се ты заиста сбогъ любви моє, еда л' сирото дете заиста сбогъ тога да умре? Я се одричемъ радо уображаване среће, нека само она живи и срећна буде.“ —

„Пріятелю! я љу умрети,“ шапутала е Естхера, „као юдейка умрети. Юдейка неможе у царство небесно доћи, я матеръ мою съ оне стране гроба нељ видити моћи.“

„Я те разумемъ Естхера,“ одговоримъ я и донесемъ воде.

Я самъ хтео Естхеру о празнику свете Троице у близу лежехой сеоской цркви крестити дати, али почемъ е садъ крайня нужда наступила, ерѣ се е девойчица са смрти борила, то самъ дозвоа укућане и крестію самъ болестно девойче.

За споменъ матере моє назвао самъ е Хедвигомъ.

(Продужиће се.)

Наполеонъ III., царъ Французкій.

Престолъ е французкій скоро толико исто пута позориштемъ найвеће несреће, колико и найвыше човеческе величине быо. Са најяснимъ обраима најсѣйшигъ времена скопчаваю се мутне и крваве опомене парталеске бесноће, политическе мрзости и заклетія. И ни у одной европейской земљи нису рѣке крови у политическимъ борбама веће, честће и бесполезніе текле, као у Французкой, и ни у одной опетъ нису велики исторически догаѣан ветренястый характеръ неочекиваностій лакше на себе узимали, као башъ тамо. Престоли су были іоштъ пре упраздиѣни, него су уздрмани были, и примамльваюћій плодъ свемогућства паю е у руке избрани, коє е божество, као Давида пастирче, изъ „угнѣтаваня и таме“ на

власть и великолѣпіе извукло. Тако Наполеона I, тако Луи Филипа — тако саданѣгъ цара Французкогъ.

Луи (Шарль) Наполеонъ, сынъ Лудвига, третегъ брата Наполеона I., бывшегъ краля Холландскогъ а доцніе графа одъ Ст. Ле, роѣенъ е 1808 године, дакле на две године дана пре, негъ што се е отацъ нѣговъ, притѣспѣивъ одъ устремивши се противу нѣга политически догаѣая, престола, кога е онъ украшеніемъ збогъ човечности, правдолюбія и топле ревности за народно благо текъ врло кратко време быо, добровольно одрекао. Мати нѣгова Хортензе Евженій, коя е была кѣи генерала Бохарне и после бывше царице Іозефине, прибавила му е коє у Италиі, коє на своемъ добру Арененбергу (Кантону Турго,) на коє се е после паденія владѣтельскогъ дома повукла была, лепо и примѣрно воспитаніе. Принцъ Луи отликовао се као и великій стрицъ нѣговъ колико ревносту, толико и природнымъ даромъ за воєна знаня, и плодове е стечены свои наука у више списанія о топничеству и могућой овога поправки, изложію. Кнѣига една о топничеству, кою е онъ списаю, особито се уважава у воєнымъ круговима.

У године младости нѣгове спадю познати политически покрети Горнѣ — Италиі одъ 1830 и 1831 године, после кои се е, почемъ су исти брзо утушени были, принцъ Луи съ матеромъ своіомъ преко Енглезке у Швайцеску вратію.

После покушая оногъ у Штрасбургѣ год. 1836, кой е намераваю Наполеонце на владу французку воспоставити, и кой ние за рукомъ изишаю, оде онъ у Америку, али се наскоро затимъ врати у Енглезку и на материнска своя добра у Швайцеску. — После неколико година затимъ (1840) догоди се позната она побуна у Булоню, коя такође неизпадне за рукомъ и коя подизателя свога као заробльника у тврдиню Хамъ доведе.

Покушано бѣгство, коє е онъ 25. Мая 1846 изъ града предузею, и коє е, као што се потврѣвало, правителство крозъ прете глѣдало, изпадне срећно за рукомъ, и онъ безъ сваке препоне дође у Енглезку. Овде се задржаваю до буне, коя е месеца Фебруара године 1848 у Паризу букнула. Да се е у отечество свое вратію, да е за предсѣдателя тадашнѣ републике изабранъ быо, да е 2. Децембра 1851 старій редъ ствари опетъ увею, да е 1852 за цара французкогъ проглашенъ быо, да се е са Евженіомъ Монтию, херцогиньомъ одъ Тебе венчаю, све е то читательима нашимъ познато. Изцрпительно и безпристранно осветленъ свію у времену овомъ догодивши се мѣра може текъ за поздніе исторіописце задржаю бити, а мы ѣемо при заключеню овога само речи едногъ французкогъ државника да наведемо, кой у сравниваню ратованя цара Наполеона I. и III. относительно овогъ последиѣгъ овако говори: „Ратъ Наполеона III. садржава у себи два велика задатка нашегъ века: миръ у унутрашности и популяритетъ Французке у Европи. Овомъ рату стаю на путь: парламентарна противна воля и социалистична саняня. Прва могу одправляню овогъ рата само тегобе неке а никакovo уништоженѣ принети. Соціализамъ е куга, коє е порекло развраштеность срдца. Обе пакъ тегобе ове мораю се изпредъ якогъ и отеческогъ правленія Наполеона III. съ пута уклонити. Но споляшности можемо ратъ На-

полеона III., кой е за три године до оногъ припознаия доспео, збогъ когъ се е Наполеонъ I. читавы петнаестъ година дана борію, као свршенъ сматрати. Французка е одъ провидѣнія и природе предпочитована земля, она подпомаже Наполеона III., и неће оскудѣти, да она недоживи она времена, као што е оно за време Лудвига XIV., кое е у повѣстници као „Славно“ означено.

Као годъ што е стрицу нѣговомъ Наполеону I. у месецу Марту, исто е тако и саданѣмъ цару Французкомъ, кога е срећа на найвышу точку сѣйности нѣгове узвисила, будући су найвеће европейске државе пуномоћнике свое у нѣгову главну варошь, да велико дѣло мира израде, опремили, поклонило провидѣніе и природногъ наслѣдника поради распространения племена нѣговогъ.

Смѣсце.

(Правда неправду, истина побеђуе лажъ.) Обштина одной, коя е многимъ добрымъ дѣлима своима благоволенѣмъ владике свога придобила, по смрти пароха нѣгогъ, даде владика то право, да она сама одъ предложена іой два свештеника, еднога, когъ она оће, за будућегъ свогъ душепопечителя избере. Обштина пакъ да правичность укаже, изясни се, да ће онога за пароха свога узети, кой болю придику на литургии изговори. Определена два свештеника дођу на тай конацъ у то место и случайно у гостионици, као што е само една у месту была, добию собу до себе, кое су врло танкимъ зидомъ една одъ друге разставлѣне быле. Еданъ одъ нѣхъ быо е врло наученъ младъ човекъ, али га е увекъ многогъ труда стало, да сачиненіе свое на память научи. Збогъ тога е дакле по соби своіой горе доле ишао и слово свое више пута на память говорію. Другій, кой е такође у соби своіой седію, и са своимъ се словомъ бавію, и кой е такође особита два дарованія имао: прво, што е могао што годъ чуе врло лако и добро упамтити, а друго, што е быо подоста — безобразанъ, бацы уво да чуе, шта то супарникъ нѣговъ тако ясно говори. Слушао е и подуго слушао. „Заиста е слово нѣгово много болѣ него твоє!“ напоследку самогъ себи рекне. Одъ самогъ дакле слушанія научи онъ на память слово супарника свога, изиђе на придикаоницу, и одъ речи до речи изговори слово то на найвеће овога, као сачинителя истогъ слова, упрештенѣмъ, кой е за то време у олтару седію, слушао и дивію се, немогући повяти, ко ономе слово нѣгово издаде. Шта садъ да ради? Нову придику да начини немогуће е, а придикувати мора. Напоследку поврати спокойство духа, брзо измисли шта ће да чини, и кадъ е онай готовъ быо, поппе се онъ на придикаоницу и почне. „Благочестиви Християни! Будући смо садъ башъ тако лепу придику чули, да я нисамъ у станю ништа болѣ учинити, него да исту повторимъ, то молимъ, да ме изволите внимателно слушати.“ Затимъ изговори одъ речи до речи собствену свою придику но само са большимъ произношенѣмъ и већимъ чувствомъ. Обштинари у изумленѣмъ доведени кадъ псиђоше изъ цркве рекоше: „То е заиста правый врагъ! То е память!“ и нѣга избере за пароха свога.

(Новъ начинъ саобраштая.) Кодъ Калмука е разговоръ съ тимъ споріи, што веће почитаніе лицу ономъ, съ комъ говоре, указати желе. Кадъ странацъ некій одъ већегъ реда владателю нѣговомъ представлѣнъ буде, то овай остави, да између пытанія и одговора увекъ по петъ минута протеку,

а на то странци одъ церемониймайстора предварително опоменути буду, да и они тако исто чине. Съ тимъ они желе говорѣмъ времена дати, да мисли свое прикупи и да добро промозга, да сдержаніе речій нѣговы съ тимъ важніе и зреліе буде, и да разговоръ у праздно брблянѣ непређе. Стара се дакле пословица „изпецы па рецы!“ много болѣ кодъ неизображены номада, скитаюћи се народа, него кодъ различиты избражены великоварошана и великоварошкиня наблюдава.

(Чуданъ обичай.) На Сеселандскимъ островима влада тай чуданъ обичай, да се тамошнѣ найодабраніе госпе на едно место скупе, не као кодъ насъ да ужинаю и заеднички каву или тей пію, не, него да заедно плачу. Што коя може яче ецати, съ тимъ е отмѣніа. Мора быти да е то врло трогателно чути. На ову плачевну вечерню забаву радую се тамошнѣ госпе исто тако, као наше младе госпое и господичне на балъ.

(Кратка новела.) У Берлину ожене се два пріятели у едно исто време. Несматраюћи на то, што ни први дани брачногъ састанка іоштъ минули нису, залюби се г. А., у жену пріятели свога г. Б., и мислю е већ да е до цѣли свое дошао, кадъ е едно ютро одъ исте госпое цедулицу добию, којомъ му она састанакъ тай истый данъ у вече у назначено време, али ипакъ подъ тимъ само уговоромъ допушта, да іой онъ онай прстенъ, кой е она на нѣговомъ прсту видила и кой іой се допао, на поклонъ донесе. Премда е онъ тай прстенъ одъ жене свое на даръ добию, опетъ іой истый однесе и преда као жертву любви свое; али на найвеће упрештенѣмъ свое добіе одъ нѣ то изясненіе, да садъ може слободно одлазити, почемъ она ништа друго ние хтела, него да прстенъ онай, кой е нѣнъ быо и кой е мужъ нѣнъ, коме га е она поклонила, нѣговой жени на поклонъ дао.

(Богатство.) Иманѣ Ротшилдове куће цени се на по милліарда форинти, а међутимъ кредитъ речене куће зацело више него трипята толику сумму износи. У државнымъ папирима различиты земаля, у акціама и т. д., притяжава кућа та вредность око свои 300 милліона форинти. У то ние урачувано приватно иманѣ свакогъ понаособъ брата Ротшилда, нѣови спалици, землѣ, куће и т. д., кои превазилазе вредность одъ 100 милліона форинти. Исто тако ни готови новци, кое су они или Лондонской, Паризской и Бечкой банки дали, или съ коппа собствене пѣние касе рукую. Тако бы осниванѣмъ заведенія едногъ за кредитъ одъ 200 милліона форинти у Бечу за Ротшилда быо еданъ безъ свакогъ натежанія у дѣло приведенъ за датакъ.

(Поуздани конѣи.) У околини Беча пре краткогъ времена стропшта се изненадно кочіяшъ еданъ, кой е неколико путника возію, са свога места на землю, и остане сасвимъ піянъ на путу лежећи. Путници, коп су у колима седели, текъ су онда примѣтили, да имъ кочіяша нема, кадъ су сасвимъ у добромъ станю на поштанско место дошли, гди су поуздани конѣи предъ поштанску кућу сами стали.

Обштенолезность.

(Гоенѣ свиня.) За гоенѣ свиня у найновіе време често се употреблява углѣнъ одъ дрвећа, кой се селѣмъ одъ пепела раздвои, угаси и изситни. Углѣнъ се тай саспе у еданъ край свиньца, да га свиньи могу ести колико имъ е воля. Свиньи, кои радо углѣнъ тай еду, добию крозъ то велику волю на сло. И прашина одъ углѣна, кадъ се съ раномъ помеша, много дѣйствуе на гоенѣ свиня. То естъ углѣнъ посиса у себе

киселину, која се рађа одъ масне ране и непрестаноъ на миру лежана свиня. Овде се и то има напоменути, да се и сено одъ детелине, као добра зимња рана за свињ употребити може. То естъ изсече се добра, листната детелина, попари се съ водомъ, измеша се съ обичнимъ помјама и дае се свиняма. Тако се могу свинји и безъ ране у зрну врло добро угонти.

Мѣстне вѣсти.

Земунъ. Трудолюбивомъ е изтраживателю стары новаца у предѣлу овоме, нарочито ако онъ онда, кадъ е Дунавъ маленъ, дужъ обале њгове ода, пространо полъ къ изобретению отворено, почемъ онъ тада, ако е иначе само у томе срећанъ, понешто таковы уваженя достойны новаца скупити прилику има. Тако се башъ пре некій данъ догодило, да е некій у песку на обали дунавској нащао поредъ неколико други и еданъ особитый новацъ изъ римски времена, кои служи за јасно доказателство къ томе, да су некада у земљи нашој римске войске дуго времена становале, и да е римскій новацъ како средствомъ њи, тако и средствомъ населѣника, кои су за њима слѣдовали, у земљу ову унесенъ и у узаймично употребленъ поставленъ быо. Уобште, ако бы се стари, за повѣстницу и пређашній народній животъ тако важни, и сада по већој части у недру землѣ сакривено лежећи новци, гди было наћи могли, онда бы се мрачна моста повѣстнице осветлила и науки полза принела, која башъ зато, што јој често веројатна доказателства оскудѣвају, неможе кудъ ни камо, него мора праздинне са комбинаціјама и хипотезама да испуни — тако дакле изъ тога узрока понека места у повѣстници, која у основу ништа друго нису него сказка или прича, ако добию доказателство некимъ срећно нађенимъ новцемъ, постаю истинита стварь, постаю права историческа истина. Дакле, између новаца, кои су пре краткогъ времена нађени, и за кое мало часъ напоменуемо, има неколико парчадѣи, која спадају у периодъ одъ Августаса до Диоклециана. Мы ћемо сада у речъ узети изъ збирке нашегъ прѣтеля, г. Р., одъ кое ћемо обстоятелна саобштаваня и унапредакъ чинити, еданъ римскій новацъ, кой е за знакъ побѣде и на честь войсковоје скованъ и на све стране зато, да тымъ начиномъ споменъ на войсковоју по свуда у чести и име њгово у добромъ гласу остане, разасланъ быо. Новацъ тай, кой е одъ бронзе направљенъ и кой е сасвимъ у добромъ стану одржанъ, представя на едной страни войника едногъ, кой едну руку пружену држи, а у другој заставу войске съ римскимъ орломъ носѣ. Преко среде стои латинскій насловъ: SIGNIS RECEPTIS DEVICTIS GERM. т. е. „Орлови ле-

гиона опетъ су освоени и Германи побѣђени.“*) На противной страни представљенъ е войсковоја седећи у триумфалнимъ колима, у која су четири коня упрегнута, а више главе њгове може се прочитати: GERMANICU . . CAESAR.

Београдъ 31 Марта. За полепшанъ наше вароши, почели су се одъ последњи неколико година, како грађани тако и само правителство јако бринутѣ; особито е правителство свое вниманіе обратило на то: да се у вароши свуда калдрмишу сокацы, и тако сада, на место блатни и нечисти, имамо каменомъ постављене и чисте сокаке, и садъ почемъ у Београду већ имамо добре и за зиму доста чисте сокаке постарало се правителство да жителяма ове вароши и у лето неке угодности набави, и зато е почело правити путь до Топчидера, збогъ коегъ посла, за недостаткомъ раденика, морало е са стране до 300 раденика довести, кои сада праве путь одъ Београда до Топчидера, и тако ћемо јоштъ овогъ лета имати врло лепъ путь до Топчидера, кой ће осимъ угодности, коју ће причинявати како овдашнимъ жителяма, тако и странцѣма, кои у Београдъ долазе и ради увеселяваня у Топчидеръ поћу, и ту ползу доносити, што ћеду топчидерци одсадъ и по кишномъ времену, лако доносити производе свое на овдашню пѣяцу. Съ друге стране повели су речъ у овдашнимъ новинама, на кои начинъ, да осветлявају варошъ ноћу, и предлажу многе начине, између кои и тай, да се узима неки порезъ, у име осветляваня вароши ноћу, одъ оны грађана, кои имаду краве музаре; но то бы се могло само одъ Срба наплаћивати, а не и одъ Турака, кои више крава имаду, сразмерно, неголи Срби, и кое, при постоеніимъ двема полиціјама, нико небы мого натерати на плаћанъ такогъ пореза, а оны опетъ никакко небы одъ добре волѣ саизволили. То се показало и при правленю калдрме; гди Срби сами живе, ту су одавно калдрме начинѣне, и Срби су јѣ драговољно правили, а гди живе мешовито Срби съ Турцѣма, ту су Срби начинили предъ своимъ кућама нове калдрме, а Турцы нису хтели о томе ништа да знаду, и тако и садъ на Дорћолу предъ турскимъ кућама стои калдрма, коју е јоштъ принцъ Евгения правіо, и на којој може човекъ врло лако ногу сломити. — Као да у природи Турака постои, бывше баталити и непоправљати, а ново не подизати. —

— У овдашней правителственој књигопечатњи наоди се сада тако много дѣла у послу, да јѣ е тешко икада досада толико было. То су понавѣше школске књиге, кое се о правителственомъ трошку печатају. Осимъ периодичны листовъ: Србски Новина, кое свакиј данъ излазе, и Шумадинке, коју садъ г. професоръ Бранковић уређуе, неможе сада преднаведено заведеніе збогъ нагомиланя послова никаково приватно дѣло примити.

*) Подъ Августовомъ владомъ были су одъ Германа Римляни, кое е Варуеъ предводіо, побѣђени и изгубили су и заставе свое.

НАШИМЪ ЧИТАТЕЛЪИМА.

Са особитымъ задовољствомъ саобштаваемо читателѣма Подунавке, да намъ е за рукомъ изишло, садѣйствованъ госпode: архимандрита Гаврила, профес. Ђорђа Малетића и пѣсника Любомира II. Ненадовића за листъ нашъ придобити. Имена ова емствую, да ће се Подунавка са отѣнимъ предметима дичити моћи.

Фортепиано продај.

Фортепиано са особито лепымъ и яснимъ звукомъ, кои се збогъ свое изредности, дугогъ трајаня и сталности у гласу нарочито отликую, непрестано су на продај, и изсвирани фортепиано примаюсе у промену кодъ

Алоиза Јамп, органисте у Земуну.

Одговорный издатель: I. K. Сопрош.

ОБЪЯВА.

Подписаный има на продаю едну растову лађу одъ 7000 вагана. Иста лађа налази се овде у Новомъ Бечею, има све свое потребе, и принадлежи у другу класу асикурацие. Кои ову лађу купити жеди, нека се изводи на мене обратити.

У Новомъ Бечею 6. Марта 1856.

Х. Сеунигъ.

Печатаво књигопечатњомъ I. K. Сопроша.